

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 19. An Inquisitor cogere possit ad exequendum tabellionatus officium clericos & alias personas idoneas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

ex quibus intelligimus prudenter fuisse locutum au-
torem. qui, ut alibi monuit, hoc habet familiare, ut
non citatis legibus secundum leges loquatur, & ob
id nobis fuit valde molestum has in eum adnotatio-
nes perficere.

QVÆSTIO. XVIII.

De creatione Notarij inquisitionis.

Decima octava quæstio est: Vtrum Inqui-
sitor possit sibi notarium creare?

Respondemus quod nõ, nec de iure
communi, nec priuato, nec in priuilegijs Inqui-
sitorum de hoc aliquid reperitur. Habeat ergo
notarios publicos Episcoporum, locorũ, vel do-
minorum temporalium illarũ terrarum vel re-
gnorum, in quibus officium est sibi commissum
qui processus conscribant, & alia, quæ ad negotia
fidei pertinent, exequantur, vel petat à domino
nostro Papa creari sibi tres vel quatuor, quos si-
bi nominauerit in notarios, quod sibi non nega-
bitur, qui auctoritate Apostolica in partibus In-
quisitori traditis, negotia fidei exequantur, dum
modo hoc tolerant dicti domini temporales, q̄
male libenter communiter faciunt: quare tutius
est, cum notarijs Episcoporum, locorum, vel do-
minorum temporalium illarum terrarum vel re-
gnorum, quod processus fidei conscribantur.

COMMENT. LXVII.

Probabit aliquis imprudenter loqui hic Emericũ,
dum dicit non posse Inquisitorem sibi notarium
creare, cum aliud videatur esse statutum in c. vt offi-
cium. §. verum. quia, de hæret. li. 6. et in litteris Vr-
bani IV. incipien. Licet ex omnibus. §. ad conscri-
bendas. verumtamen non est ita: nam illis locis, so-
lum cauetur, vt qui iam notarij erant, ab Inquisito-
ribus compellantur ad id munus exequentũ, tamen
si religiosi facti sint: nec vllum vidimus antiquum
rescriptum, quo tribueretur Inquisitoribus potestas
creandi notarios: ideoque olim notarijs deficientib.
quia notarios creare nõ poterat, duos viros idoneos
assumere poterant ad acta inquisitionis conscriben-
da, vt alibi fusius diximus.

Ceterum hodie quodam Pij IV. rescripto incipie-
te: Pastoralis officij cura. dato Romæ apud sanctũ
Petrum anno Domini MDLXI. sexto Calen. Sep-
temb. quod refertur in bullario litterarum Apostoli-
carum in fine huius operis, cautum est, vt Inquisi-
tores & eorum commissarij in quibusuis fidei cau-
sis cum viderint expedire, auctoritate Apostolica
possint vnũ vel plures etiam clericos seculares,
vel quorumuis ordinum regulares in notarios eli-
gere, assumere, atque creare.

Sed in hac causa hoc animaduertere oportet, nõ
propterea religiosum, aut clericum notarium creari
quod ab Inquisitoribus iussus sit officij sacri acta cõ-
scribere, sed vt cuncta valida sint, coram alio nota-
rio hunc religiosum notarium creare oportet, testi-
bus adhibitis, tradito sibi de more calamo & atra-
mentario, additoque solemniter iurando, & verbis
consuetis vt scilicet: Esto notarius & fidelis, adda-

Olim inqui-
sitores non
poterant sibi
notarios crea-
re, hodie se-
cus.

in creando
notarios qd
obseruandum.

Agium apud Zanchinum. c. 9. vers. adde rursus. et la-
catum in opere iudiciali, verbo, notarius n. 4. & 5.
et circa huc spectantia dicam seq. qua. 51.

QVÆSTIO XIX.

An Inquisitor cogere possit ad exe-
quendum tabellionatus offi-
cium clericos, & alias per-
sonas idoneas.

Decima nona quæstio est: Vtrum Inqui-
sitor, clericum seu religiosum etiã
sacerdotẽ, aliãs notarium, vel alias
personas idoneas, possit cogere ad
exequentũ tabellionatus officium, quo ad eas q̄ cõ-
cernũt inquisitionis officium hæreticę prauitatis?

Respondemus quod sic, iuxta c. Vt officium.
de hæret. li. 6. §. Ad conscribendas. vbi dicitur sic: P̄
Ad conscribendas quoque huiusmodi deposito-
nes testium, & ad faciendum omnia, quæ in cõ-
missio vobis officio ad scrinarij, seu tabellionis
officium pertinent, teneri districte præcipimus,
cum per vos fuerint requisiti, omnes & singulos
vestri ordinis Fratres, qui dum essent in sæculo
tabellionatus officium habuisse aut exercuisse no-
seuntur: & illos etiam, quibus idem tabelliona-
tus officium ratione præfati negotij fidei, fuit ab
Apostolica sede commissum, & in posterum cõ-
mitteretur, cõcedentes huiusmodi Fratribus, nec-
non & alijs religiosis quibuslibet, qui similiter
dũ essent in sæculo, tabellionatus officium habue-
runt & exercuerunt, quibusuis etiã clericis sæcu-
laribus officium ipsum habentibus (etiam si ijde
Fratres religiosi & clerici sint in sacris ordinib.
constituti) exercendi libere officium ipsum, quo
ad præmissa, nõ obstante statuto aliquo cõtrario
canonis vel ordinis quocunq; vallato, munimi-
ne potestatem. Et eo. c. §. verum. dicitur sic: Vo-
lumus & mādamus vt in examinatione testium
quos recipi super crimine prædicto, ipsũque
contingentibus oportuerit, adhibeatis duas reli-
giosas & discretas personas, in quarum præsen-
tia per publicam (si commode potestis habere)
personã, aut per duos viros idoneos, fideliter eo-
rundem depositiones testium conscribantur. Ea-
dem verba habeatur in priuilegijs prædictis. Vr-
bani iij. & Clemẽtis iij. Præ cunctis. §. verum.

COMMENT. LXVIII.

Personas religiosas cuiusuis ordinis, quæ dũ es-
sent in sæculo, notarij fuerant, posse per Inqui-
sitores compelli ad hoc officium exequentũ ob sin-
gularem fidei suorum, canit etiam Urbanus IV. in
rescripto incipien. Licet ex omnibus. §. ad conscri-
bendas. relato in bullario litterarum Apostolica-
rum. & Alexand. IV. rescripto incipiente: Ne cõ-
missio. §. ad hæc. relato itẽ in bullario in fine huius
operis. quæ sub pendenti plumbeo authentica vidi-
mus in archiuo inquisitionis Bononiensis: quo loco
in hac

in hac causa hunc ordinem obseruandum videtur in-
mere Papas, vt primū laici notarij vocentur, & il-
lis deficientibus, personæ religioſæ, quæ dum eſſent
in ſaculo officium tabellionis exercuerant, accerſan-
tur: quibus denique deficientibus, alij duo viri ido-
nei clerici vel laici ad acta officij ſcribenda accede-
re inſeruantur. ſed hodie, vt ſuperiori commẽtario do-
cui, notarij creari poſſunt, ne ex defectu ſcribentiũ
quicquam omittatur, quod ad fidei negotium propa-
gandum ſpectet.

Notario
Illud eſt tamen hoc loco diligenter obseruandũ,
vt quotiens Inquiſitores notarios quoslibet de no-
uo aduocant ad cõſcribenda acta ſacri officij, denuo
ab illis exigant iuramentum de officio fideliter exer-
cendo, & cuſtodiendo ſecreto, non obſtante, quod ſi
deliter ſemel iurauerint cuncta exercere, cum pri-
mum notarij fuerunt creati: quod eſt in cauſa fidei
particulari, vt notat gloſſa in clem. 1. §. porro. ver-
bo, iurabunt, de hæret. & ibidem Paulus, Ancha-
ranus, & ſmola. Nicolaus Arelatanus tract. de
hæret. notabili 39. incipien. Nota quod quamuis.
Joan. Roias ſingulari 141. incip. Notarius. Bernar-
dus Comenſis in lucerna verbo, notarius. §. 1.

Cetera huc ſpectantia tradunt Repertorium In-
quiſitorum, Bernardus Comenſis in lucerna: & Lo-
catus in opere iudiciali, verba, notarius. Campegius
apud Zanchinum cap. 9. verſ. omnia faciet. & Si-
mancas de catho. in ſtit. tit. 41. nu. 7. & ſeq.

Q V E S T I O . II.

De ſocijs Inquiſitoris.

S V M M A R I V M.

- 1 Non poteſt Inquiſitor ad libitum ſui ordinis
Frates in ſocios aſſumere.
- 2 Sunt ei tamen à prælatiſ ſocij grati & idonei
conſignandi.
- 3 Ad Romanam curiam ire poſſunt Inquiſitores
cum ſocio ſiue prælatorum ordinis licentia.
- 4 Gregorij XI. de hac facultate litteræ.

Vicesima queſtio eſt: Vtrum Inquiſitor
poſſit ſibi libere Fratres ſui ordinis in
ſocios aſſumere, ad ſe aſſociandum, cõ-
morandum, et ad exequendum officiũ
hæreticæ prauitatis, & cũ eiſdem procedere hinc
& inde, etiam ad Romanam curiam, & ibi cau-
ſas ſui officij ducere, nõ habita nec petita ſui or-
dinis præſidentium licentia ſpeciali?

- 1 Reſpondemus duo: Primum eſt, q̄ licet in c.
Nolentes. §. notarij. de hæret. in Clericis. fiat men-
tio de ſocijs Inquiſitorum, & eorum Commiſſa-
riorum: tamen nec in iure communi, nec priua-
to inuenitur, q̄ Inquiſitor regulariter, ꝛ̄ niſi vt
dicetur, poſſit ſibi aſſumere, abſque ſui ordinis
licentiã ſocium, vel ſocios ſui ordinis Fratres ad
ſe aſſociandum, ſecundum commorandũ, & ad
exequendum officium hæreticæ prauitatis.
- 2 Bene tamen inuenitur, quod præſidentes eo-
rũ tenentur eis concedere ſocios, de quibus meri-
to cõſolentur: Vnde in priuilegijs Urbani iij. &

A Clementis iijj. directis Prioribus Prouincialib.
Cõuentualibus, ac Subprioribus & Vicarijs or-
dinis Prædicatorum, dicitur ſic: Ne catholicæ fi-
dei negotium dilectis filijs Fratribus veſtri or-
dinis, infra designatos limites, ſedis Apoſtolicæ
auctoritate commiſſum, & in poſterum commit-
tendũ, ex perſonarum defectu contingat (quod
abſit) quomodolibet impediri, volumus & præ-
ſentium auctoritate vobis diſtricte præcipiendo
inadamas, quatenus tu fili Prior Principalis, ſin-
gulis ex prædictis Fratribus, ſingulos ſocios, Fra-
tres videlicet ipſius ordinis, prouidos & diſcre-
tos, ac eidem negotio congruentes, de quibus hi-
quibus conſignati fuerint, merito valeant cõſo-
lari, ſublata difficultate qualibet, aſſignare, pecu-
res, & nihilominus tã tu, quàm vos alij Priores,
Subpriores, Conuentuales, ac Vicarij quoties ab
eiſdem Fratribus, quibus dictũ eſt cõmiſſum ne-
gotiũ & cõmittetur in poſterũ, fueritis reſquiſiti,
& dicto negotio fuerit opportunum, de alijs etiã
Fratribus eiſdem ordinis præter illos, qui eis in
ſocios deputati fuerint, cũ omni promptitudine
prouidere curetis; ita quod præſatũ negotiũ, nul-
lã ꝛ̄ ex veſtra negligentia ſuſcipiat detrimentũ.
3 Secundum eſt: quod confertur Inquiſitorib.
libera poteſtas, ad curiam Romanã eundi ac mo-
randi, & ſocium aſſumendi abſque licentia ſui
ordinis, ut patet in litteris Gregorij XI. impetra-
tis per me Inquiſitorem Fratrem Nicolaum Ey-
merici, tenoris ſequentis.

4 Ad perpetuam rei memoriam. Catholicæ fi-
dei negotium per Nos ipſos promouere, & per
alios promoueri facere (pro vt ad id tenemur) ple-
nis deſiderijs affectates, vniuerſis & ſingulis Præ-
dicatorum & Minorum Fratribus Inquiſitorib.
hæreticæ prauitatis, vbilibet conſtitutis, præſenti-
bus & futuris veniendi libere ad Romanam cu-
riam, & in eadem morãdi cum vno ſocio ſui or-
dinis, non obtenta, vel petita licentia quorumcũ-
que ſuorum ſuperiorum, ſeu prælatorum, & hu-
iuſmodi ſocium mutãdi, & alium de ſua Prouin-
cia aſſumendi, & ſecum tenendi quotiens fuerit
opportunum, non obſtantibus quibuſcunque
prohibitionibus, ſed conſtitutionibus eorũdem
prælatorum, ſeu capitulorum generalium, ſeu
Prouincialium, ordinum prædicatorum, quorum
cunque tenorem exiſtant, contrarijs plenam li-
cetiã tenore præſentium impartimur.

COMMENT. LXIX.

Magnã habet æquitatẽ quod hic docet Eyme-
ricus, cũ nõ ſit æquũ, Inquiſitorẽ ſolũ in ma-
gnis reb. et negotijs tractãdis ac peragãdis degere.
Sive ergo Inquiſitores ipſi ſocios ſibi eligant, ſi-
ue à prælatiſ ſuis eis conferantur, eos eligi oportet,
quorum prudentia & conſilio in arduis re poſſint,
& aduerſa ſuperare.
Quantum vero attinet ad primũ reſcriptum, q̄
hic citat Emericus, id integrum extat, & authẽti-
cum in archiuo inquiſitionis Bononiẽſis, quod et
curamus imprimendum in Bullario litterarum
Apoſtolicarum, in fine huius operis.
Joannes Roias tract. de hæret. par. 2. tit. de pri-
uilegijs

Inquiſitorib.
aſſignari de-
bent ſocij of-
ficio congru-
tes, & eis gra-
ti.

¶ In autogra-
pho ita, nul-
lam ex negli-
gentia veſtra
dilationẽ ca-
piat, ſed po-
tius ex dilige-
tia continũ
ſuſcipiat in-
crementum.

Quales eſſe
debeãt Inqui-
ſitorũ ſocij.